

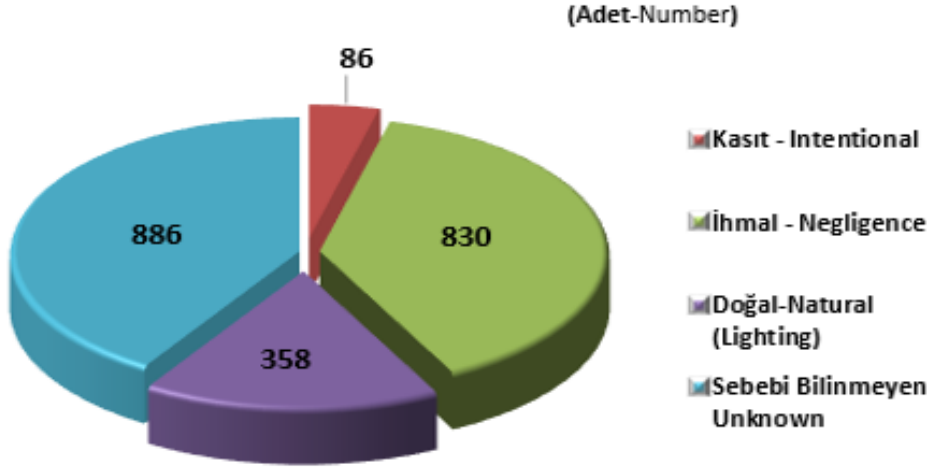
ORMAN YANGINLARININ ÇIKIŞ NEDENLERİ

Ormanlar neden yanıyor? Orman yangınlarının çıkış nedenleri neler?

Orman yangınları doğal nedenlerle (**yıldırım düşmesi ve nadiren de kuru ot ve yaprakların kendiliğinden tutuşması**) çıkabilmektedir. Ancak özellikle Türkiye'deki orman yangınlarının çok önemli bir bölümü insan kaynaklıdır. Örneğin 2020 yılında kayıtlara geçen toplam 3 bin 399 adet yangının yalnızca 312'si (%10'undan daha azı) yıldırım düşmesi nedeniyle çıkmıştır. Buna karşılık 607 yangın anız yakma, avcılık, çoban ateşi, sigara, piknik ve çöplük yangını gibi nedenlerden oluşan ihmalden kaynaklanmıştır. 30 yangın kundaklama nedeniyle, dört yangın terör amaçlı nedenlerle ve iki yangın da açmacılık amaçlı olarak kasıtlı olarak çıkarılmıştır. Toplam 190 yangın çoğunluğu enerji hatlarından kaynaklanan kazalar nedeniyle çıkarken 1859 yangının (% 55) nedeni ise saptanamamıştır.

Çıkış Nedenlerine Göre Yangın Adetleri, 2022

Total output according to cause of fire, 2022

Sebabi tespit edilemeyen yangınların yüzdesi çok yüksektir. Yangınları nedenlerine göre sınıflandıracak olursak;Tüm Akdeniz ülkelerinde, kasti olmayan ve kasti sebepler (Terör, Kundaklama, Açma) şeklinde bir ayırım yapılmıştır. Bu iki sebep arasındaki denge, her bir ülkedeki sosyal, ekonomik, siyasi ve hukuki durumla yakından ilişkilidir.

Fotoğraf Orm. Müh. Tercan GURBUZ

1.Doğal sebepler

Yıldırım

Bitkiler kuraklık zamanında bile kendi kendilerine tutuşmazlar. En önemli doğal neden yıldırımdır.

Volkanik Patlamalar

Magmada yüksek sıcaklık yüzünden erimiş lavlar yeryüzüne çıkarken birtakım faaliyetler göstermektedir. Bunlar patlama esnasında çıkardıkları ince kül ve toz bulutlarıdır. Çok yoğun olan kül ve toz bulutları içeriğinde yüksek derecede karbondioksit bulundurarak atmosferin havasını kirletmekle beraber tozlar ve küller yeryüzüne inerken tarım alanların zarar vermekte,orman yangınlarına neden olmaktadır.

2. İnsan kaynaklı sebepler

Doğal yangınların dışındaki insan kaynaklı yangınlar farklı nedenlerden kaynaklanabilmektedir. Özellikle **ihmal ve dikkatsizlikten kaynaklanan anız yakma, çöplük, sigara ve çoban ateşi, enerji nakil hatlarından kaynaklı kıvılcım atması, kasıt** yangın nedenlerinin başlıcalarıdır. Temel olarak belirli bir bölgedeki iklim ve hava koşulları ile yanıcı madde tipine bağlı olan ve yangın çıkma ihtimali olarak tanımlanan yangın riski üzerinde, yangın nedenlerinin varlığı ve yoğunluğu doğrudan etkilidir. **Yangın riski** sıklıkla **yangın tehlikesiyle** karıştırılan bir kavramdır. Bu noktada bu iki terimi açıkça ortaya koymak önemlidir. "**Yangın riski**", bir orman yangınının meydana gelme olasılığı ve belirli bir bölge ya da bitki örtüsü tipi için belli bir zamandaki potansiyel etkisi olarak tanımlanmaktadır. Sayısal olarak ise yangın çıkma ihtimalinin yangının potansiyel etkisiyle çarpımı şeklinde ifade edilmektedir. "**Yangın tehlikesi**" ise; yangının çıkması, yayılması ve kontrol altına alınmasına etki eden çevre koşulları ile yangının etkisine yönelik her türlü faktörü değerlendirmek amacıyla kullanılan bir terimdir. Türkiye'de on yıllık periyotta çıkan ve nedeni belirlenebilen orman yangınlarının %88'i insan kaynaklıdır.

Türkiye'deki orman yangınlarının önemli bir kısmı da **Enerji Nakil Hatları ve Trafolardan** kaynaklanıyor. Elektrifikasyonun yaygınlaşması ve orman köylerine dağıtılan elektrik hatlarının orman içinden geçmesi nedeni ile trafo ve enerji nakil hattı kaynaklı yangın sayısında önemli artışlar kaydedilmektedir. Enerji nakil hatlarının (ENH) çoğunluğunun yıllar boyunca yıpranmış olması ve tamir-bakımlarının yeterince yapılmaması sonucu gerçekleşen yangınlar sayısal olarak yüksek olmamakla birlikte alansal olarak önemli etkiye sahiptir. Orman Genel Müdürlüğü'nün "Orman Yangınları ile Mücadele" Değerlendirme Raporu'na göre 2021 yılında Enerji Nakil Hatları ve Trafo kaynaklı 124 adet yangında 37.357,67 hektar alanı kaybettik. Sıcak hava halleri ve rüzgârın etkisi ile birbirine değen sarkık iletken havai hatların ortaya çıkardığı arkın yangına neden olması kaçınılmazdır. Bu noktada enerji nakil hat güzergahının sürekli temizlenmesi, direklerin etrafının micir ya da beton malzeme ile sabitlenmesi ve gerekli periyodik bakımların yapılması zorunluluktur.

